

Zveza slovenskih kulturnih društev

PREDSEDNIŠKO POROČILO

Opčine, 14. maja 2016

Spoštovani in spoštovani delegati, cenjeni gostje!

Ni slučaj, da smo se na tako pomembni skupščini zbrali prav danes, ko se v Sloveniji začne teden ljubiteljske kulture. V to gibanje polnopravno spadamo tudi Zveza slovenskih kulturnih društev in vsi naši člani in članice, ki smo veliko, uspešno, zdravo in kakovostno gibanje. Naše gibanje pa je predvsem zelo pestro in raznoliko, vsebinsko in geografsko. Zato ni enostavno strniti vse, kar se pri nas dogaja .

Z današnjim dnem se zaključuje zelo pestro obdobje, ki je v zadnjem letu, od lanskega maja do danes zabeležilo kar nekaj dogodkov, ki so zvezo samo prisilili, da je razmislila o svoji vlogi, strukturi in delovanju. Za vsako organizacijo je tak razmislek ključnega pomena za svojo nadaljnjo pot. Tudi pri nas.

Kot je že napovedal na lanskem občnem zboru, je januarja odstopil predsednik Igor Tuta. Zaradi drugih obveznosti ga danes ni med nami. A vseeno smo mu dolžni zahvalo in vse, za vse kar je opravil med svojim mandatom. O svojem zadnjem delu mandata nam je Igor poslal krajše poročilo, ki ga bo prebral

Ker je bivši predsednik v svoje poročilu omenil Slofest bom še sama na kratko povzela nekaj bistvenih točk.

Če je za prvo izvedbo prevladovala radovednost, je bilo z drugo treba potrditi uspešnost prve izvedbe. Upamo si trditi, da je prireditev uspela, tako vsebinsko kot organizacijsko. Slofest je, ne glede na vse kritike in pomisleke, velik praznik za vso našo skupnost, za vse tiste, ki ga podpirajo tako gmotno kot vsebinsko. Je praznik vsebin in ljudi dobre volje, konstruktivnih in pozitivnih, vendar pa ne moremo mimo ugotovitve, da tako zasnovana pobuda odpira tudi vrsto vprašanj, o katerih se bo treba odkrito pogovoriti, ne samo znotraj Zveze.

Vsekakor ostaja Slofest prireditev, ki hoče povezovati Slovence v Italiji, z Italijani in Slovenci v Sloveniji. V bodoče tudi z drugimi skupnostimi.

FINANČNA SLIKA in SPONZORJI: Slofest kot tak je bil finančno povsem samostojen, saj je črpal sredstva predvsem iz deželnih razpisov projektov: turizem, mladi in glasba. Slofest je prepričal še druge sponzorje: AcegasApsAmga; Crt, Freetime, ZKB in drugi manjše. Svoje sta prispevali tudi krovni, Javna agencija za knjigo, vložek ZSKD je bil minimalen.

Izkušnje, ki smo si jih nabrali na tem področju nam narekujejo, da še izboljšamo svoje znanje o pridobivanju sredstev, ki gredo mimo običajnih prošenj in javnih prispevkov. Iz prepričanja, da je te izkušnje pomembno posredovati tudi drugim, je nastala ideja o današnji delavnici, posvečena predvsem iskanju finančnih virov za posebne projekte.

Vsem nam je jasno, da še tako lepih vsebin brez jasnih finančnih okvirov in zagotovil ne moremo izpeljati. Dotacije iz Slovenije in predvsem Italije so nam omogočila dokaj mirno plovbo, v tekočem letu smo imeli tudi pribitek, za kar si bomo prizadevali, da bi prišlo tudi v naslednji letih, da izničimo preostali del izgube. Preteklo leto je bilo predvsem v znamenju pričakovanja novega pravilnika za financiranje društev.

Skoraj sočasno, ko je predsednik najavil svoj nepreklicni odstop, je Dežela FJK objavila dolgo pričakovani pravilnik za financiranje društev oz. za podporo ustanovam in organizacijam slovenske jezikovne manjšine, ki so vpisane v Deželni register iz 5. člena D.Z. št. 26/2007. Omenjena društva bodo, po novem, posredno prijavila prošnje preko Zvez, v katerih so včlanjene. To je pravzaprav mejni kamen v delovanju Zveze in vseh včlanjenih društev. Od prejetja sporočila so stekle mrzlične priprave, da bi društvom, ki bi za deželni prispevek zaprosila Zvezo slovenskih kulturnih društev, zagotovili čim manj travmatično in kar se da mirno osvajanje novih pravil. Isto je veljalo tudi za Zvezo, saj je morala najprej sama razumeti, kaj dejansko prinašajo nova pravila. V tem sklopu so uradi opravili ogromno dela in še enkrat dokazali, da razpolagamo z zelo pripravljenim, izkušenim in izobraženim kadrom, ki je kos še tako težki in zapleteni situaciji. V zelo kratkem času je bilo mogoče sklicati napovedano srečanje v Jamljah, na katerem so bile predstavljene novosti o novem financiranju. In nato je bil tudi odziv društev je bil na nivoju.

Nove naloge, ki jih je Zveza prevzela od Dežele, so za našo organizacijo pomenile dodatno obremenitev. Tega smo se zavedali že pred nastopom novega pravilnika, zato je bilo treba na novo razmisliti tudi o notranji organizaciji Zveze in poiskati najboljše rešitve za nemoteno in tekoče delo. Ta faza je še v teku, saj do optimalnih in trajnejših rešitev bomo prišli po zaključku postopkov o dodeljevanju prispevkov za leti 2015 in 2016, ko bo vsem bolj jasno, kaj to dejansko in praktično pomeni za Zvezo.

Ob vseh teh novostih je prišla na dan tudi nuja, da potrebujemo nov notranji pravilnik za razdeljevanje prispevkov društvom, ki bo nagrajeval novosti in drznost ter prehod iz čitalniškega v moderno društvo. O tem bo kasneje poročala Mariza.

Novost je v tem obdobju bila tudi ta, da je vlogo vršilca dolžnosti predsednika prevzela oseba, ki je zaposlena s polnim delovnim urnikom in ne more zagotavljati svoje prisotnosti v uradih, srečanjih, sestankih. Tudi za to je bilo treba najti primerno rešitev, zato danes imamo nekaj ur tedensko organizacijskega tajnika.

Reorganizacija zahteva svoj čas in preučitev mnogih faktorjev, a mislim, da smo trenutno na dobri poti, da dosežemo tisto pravo ravnovesje in učinkovitost ob zavesti, da uigrana in motivirana ekipa je jamstvo za dobre rezultate.

To velja za vse nivoje delovanja Zveze. Predvsem za urade in pokrajinske odbore, ki morajo še bolj postati gonilna sila na posameznih območjih, vsak s svojim profiliranim programom in pobudami, ki naj odsevajo značilnosti in potrebe območja, na katerem deluje. Informacije in ideje iz pokrajinskih odborov morajo bogatiti delovanje Zveze, kot deželne organizacije, ki mora spodbujati in povezovati svoje članice. Članicam pa mora biti Zveza sogovornik, ne samo za finančna vprašanja. Dobra komunikacija je jamstvo za uspeh, da bomo napredovali v svoji deželni povezanosti in razsežnosti, ob druženju in spoznavanju vseh 80 in več duš, ki sestavljajo Zvezo slovenskih kulturnih društev, tudi s prirejanjem pokrajinskih in deželnih pobud za posamezne dejavnosti in ciljne skupine.

Zveza slovenskih kulturnih društev na eni strani spodbuja notranje sodelovanje med članicami, na drugi strani pa mora biti navzven povezana z

drugimi družbenimi subjekti in sorodnimi organizacijami. Zato je treba nadaljevati in nadgrajevati prisotnost v vsedržavnem združenju ARCI, kot v zborovski organizaciji USCI-tako na državni oz. deželni kot na krajevni ravni. Zelo spodbudno je bilo v tem smislu srečanje z državno predsednico ARCI Francesco Chiavacci, ki je aprila obiskala tržaški sedež. V tem sklopu pa ne smemo pozabiti aktivne soudeležbe pri ARCI – civilna služba, ki nam na osnovi odobrenih projektov omogoča, da v svoje vrste sprejmemo mlade, ki v naših ustanovah opravljajo res dragoceno delo in se pri tem dodatno izpopolnjujejo, Zvezi pa omogočajo, da je v stalnem stiku z mlajšo generacijo.

Tudi naša prisotnost v USCI-ju ni samo politična, ampak tudi strokovna. S tega mesta naj gre zahvala vsem, ki skrbijo, da ta sodelovanja potekajo brez zastojev.

Neko nadgradnjo odnosov potrebujemo predvsem z Zvezo pevskih zborov Primorske (Primorska poje in še kaj) in izpostavami javnega sklada za kulturne dejavnosti (revija godb in še kaj....) in sorodnimi organizacijami v naši skupnosti. Razveseljivo pa je dejstvo, da vse več naših društev sodeluje s sosednjimi društvi v Sloveniji. Sodelovanje z velikim številom partnerjev je prišlo še najbolj do izraza v sklopu Slofesta, ko je Zveza povabila k sodelovanju pri istem projektu vse ustanove Slovencev v Italiji.

S Slofestom je Zveza postala sogovornik krajevnih ustanov, ki so podpirale projekt, in vzpostavila stike in konkretno sodelovanje z javnimi upravami. Tu ne gre toliko za okoliške občine, ki so našim društvom od vedno naklonjene, pač pa za Tržaško pokrajino in občino Trst, kjer smo zdaj veliko bolj prepoznavni, upoštevani in doma, kot nekoč. Od Pokrajine se bomo še letos poslovili, zato naj gre s tega mesta tudi zahvala predsednici Poropat, ki je bila zelo pozorna do Zvezinega delovanja, kot tudi včlanjenih društev.

Glede Občine Trst bi poudarila, da je bila pozorna do naših zamisli in jih podprla. V juniju nas čakajo volitve za novega župana in ne bo vseeno, kdo bo mesto vodil v naslednji letih – za vse nas. Sedanjemu županu Cosoliniju lahko očitamo marsikaj, a vendar ne moremo in ne smemo mimo dejstva, koliko in kako se je mesto med njegovim županovanjem spremenilo in kakšno ozračje prevladuje danes. Zato pozorno sledimo dogajanjem in vsebinam volilne

kampanije, da bomo tudi v naslednjih letih aktivni oblikovalci bodočnosti mesta. Kaj se dogaja v Trstu oz. kakšen odnos prevladuje v mestu Trst do naše narodnostne skupnosti, ima svojo težo na deželni ravni.

Zato je pomembno, da kot aktivni člani civilne družbe vsebinsko pripomoremo k uveljavitvi tistih političnim opcij, ki so nam bistveno bolj naklonjene, ne samo z besedami. To seveda ne velja samo v primeru občinskih volitev v Trstu in Miljah, ampak tudi za vsakič, ko smo poklicani na volišča v vsej naši deželi, ki tudi sama spreminja svojo upravno podobo, saj svojo pot začenjajo t.i. medobčinske zveze - UTI, ki bodo od vseh nas zahtevale še dodatno prožnost in prilagajanje.

Za čimboljše delovanje vseh nas je gotovo pozitivno, če imamo med sogovorniki naklonjene institucije in organizacije, ki z odobravanjem gledajo in podpirajo našo dejavnost, včasih tudi s kakšno kritično pripombo, kot npr. Slovenska kulturna – gospodarska zveza, ki nas spodbuja, da se še izboljšamo. V tem kontekstu se nam zdi tudi pozitivno novo ozračje med krovnicama, od katerega bomo vsi le pridobili.

Društva so pomemben del družbe. Gradijo njeno podobo, združujejo ljudi, posredujejo vrednote.

Današji čas je za vse to poseben izziv. Potenciala v naših društvih je ogromno, treba ga je izkoristiti tudi v novih oblikah in predvsem z medsebojnim soočanjem in kovanjem novih načrtov.

Včasih tudi med nami prevlada kultura verbalnega nasilja, kultura vsevednosti iz domačega kavča in socialnih omrežij, brez vsakršne odgovornosti. A mi živimo v realnem svetu, se spopadamo in soočamo z realnimi ljudmi, z realnimi težavami, ki hočejo realne rešitve, ki se lahko udejanjijo le preko osebnega soočanja, sodelovanja in povezovanja, z iskanjem novih poti, z omejevanjem količine v prid kakovosti in inovativnosti, ko je to možno. To je svet, ki zahteva realne odgovornosti. Pri tem procesu nihče ne sme ostati sam in nobena rešitev ni enkrat za vselej in za vse. Vzpostaviti pa je treba trdno in trajno mrežo solidarnosti, spoštovanja, medsebojne pomoči, podpore, zaupanja. V našem okolju, in do drugih, ki so temu okolju vedno bližji, čeprav prihajajo iz daljnih krajev, drugih kultur. Ali ni morda danes, in jutri, vloga kulturnega

društva tudi ta, da se približa in po svojim močeh spozna „nove sosede“ in tako pomaga pri preseganju družbenih, rasnih, etničnih, verskih in drugih napetosti? Tako bomo še naprej nosilci tistih vrednot, na katerih temelji tudi današnji antifašizem.

Zatekanje in obujanje, predvsem v polpretekle zgodovine ne sme biti samo sebi namen, alibi, da bežimo pred vprašanji in izzivi današnjega dne, ampak zavest, da v zelo težkih časih se ni obupalo. Nikakor. Danes imamo veliko pozitivnega in lepega, na kar moramo biti ponosni. Naše vsebine in značilnosti moramo razvijati, utrjevati in posredovati tudi tistim, ki jih ne poznajo, našo kulturo uveljavljati v širšem prostoru. Z zavestjo o tem kaj smo in kaj hočemo, se ne bomo zgubili v nobenem morju. A v to moramo verjeti najprej sami. Tako na Videmskem, tako na Goriški, tako na Tržaškem. Da nam bo uspel preboj, ki si ga želimo in zaslužimo. S tarnanjem ne bomo prišli daleč, na vsakemu izmed nas je del odgovornosti, da se karkoli in kjer koli kaj izboljša.

Sodelovanje in povezovanje, tudi s pomočjo nove spletne strani, ki jo bomo kasneje predstavili, ter soočanje tako znotraj Zveze kot z drugimi, zunanjimi subjekti in izobraževanje kadrov in članstva so ključni pojmi, ki jih treba udejanjati, če hočemo uresničiti geslo kongresa BODOČNOST JE NAŠA.

Vse več pobud dokazuje, da je s sodelovanju pridobimo vsi na vseh nivojih in da je izid vselej pozitiven. Pomislimo le na gledališke skupine na tržaškem, na Bisere svobode na Goriškem in glasbene skupine v Benečiji. Sodelovanje pomeni tudi soočanje in izmenjava izkušenj, ki vsakega posameznika dodatno bogati in hrabri, pomeni si vzeti čas za pogovore, tu so odstopanja, večja ali manjša pogajanja. Tudi izobraževanjem postanemo bolj samozavestni in lažje kljubujemo težavam. Zato z dodatnim sodelovanjem, povezovanjem, soočanjem in izobraževanjem bodo društva in Zveza še naprej nosilci demokracije, aktivne soudeležbe, ustvarjalnosti in napredka.

Večkrat je v besedah ljubiteljskih kulturnih delavcev občuti preobremenjenost in posledično utrujenost ter pritožbe o pomanjkanju mladih – včasih je to objektivna težava – mladih pač ni, včasih pa se mladi ne približajo društvu. Vsako društvo dobro ve, v katero skupino spada. Včasih se mi zdi, da starejši člani društev nekako prestrašijo mlade s poudarjanjem velikih odgovornosti in

težav. Morda bi bilo treba poudariti pozitivne aspekte aktivne društvene dejavnosti. Mlad, ki se približa društvu, mora začutiti, da se nahaja v sredini, ki mu bo omogočala, da se izrazi in bo oblikoval društvo tudi po svoji podobi.

Biti danes dejaven na področju ljubiteljske kulture ni enostavno. Ker je družba veliko bolj zapletena in zahtevna, kot nekoč. A društvo še vedno daje posamezniku velike možnosti in vsebine za osebno in družbeno rast.

O delovanju Zveze in njenih članic redno poročajo tukajšnji mediji, ki večinoma dobro krijejo dogajanje v naši deželni ljubiteljski kulturi, čeprav se včasih tudi kje zatakne in so nekatere uredniške izbire nerazumljive, tega ne moremo spregledati. Za krajevne italijanske medije je treba imeti dobro vez, še najtežje pa je z mediji v Sloveniji, kjer smo pravzaprav skoraj nevidni. V bližnji bodočnosti bo treba poleg klasičnih medijev bolje izkoristiti socialna omrežja in nove oblike komunikacije, ki jih obvladajo predvsem mlajši. O pomenu medijev se vsi še kako dobro zavedamo, zato ni slučaj, da smo tudi temu posvetili eno izmed današnjih delavnic.

Ko govorimo o medijih in sporočanju, ne moremo mimo vprašanja jezika. Jezik je temeljnega pomena. Z ene strani se soočamo z izgubo samozavesti pri uporabi jezika, z druge strani pa mu posvetimo premalo pozornosti. Izhajamo tudi iz izjemno številnih izkušenj različnega značaja (od Rezije vse do Milj), pri katerih se ne spremeni le jezik upravljanja društva, ampak in še zlasti jezik okolja, v katerem društvo deluje. Jezik je naš razpoznavni znak, slovenščina v vseh svojih odtenkih nas opredeljuje, za to kar smo. Slovenci v Italiji ali drugod, saj kot je rekel Prešernov nagrajenec 2004, koroški pisatelj, Florjan Lipuš: "Z jezikom smo ali nismo, z jezikom bomo ali ne bomo". Tako v zasebnem kot v javnem življenju.

Dragi in drage,

Bodočnost je torej naša, predvsem pa je v naših rokah. Naj bo dinamična, živa, pisana. Bodimo kos izzivom, ki so pred nami, oblikujmo tako zvezo in taka društva, da se bomo v njih prepoznali, jih imeli radi, da bomo nanje ponosni in bodo vir veselja in osebne rasti. Da bo čas, naš t.i. prosti čas, čimbolj kakovosten. Imamo take ljudi, tak kader in take uslužbence, da smo tega sposobni, kljub težavam, ki gredo od finančnih do imovine, vzdrževanja domov, pomanjkanja odgovornosti in idej.

Zato vsem naj gredo čestitke in zahvala, za delo, ki ga opravljate in najlepše želje, za vse, kar boste še naredili. Z Zvezo in vsemi tistimi, ki so radi z nami!

(Prispevek IGORJA TUTE za predsedniško poročilo na kongresu 2016)

V letu 2015 se je delovanje Zveze in večine njenih društev in skupin odvijalo z veliko zavzetostjo in novimi projekti. T

Redno so potekale večje prireditve Zveze in njenih društev kot je sodelovanje pri Dnevu kulture, ali pri obsežni pevski reviji Primorska poje, ali konec leta pri pubudi USCija Nativitas ali pri Reviji kraških godb ali pri Festivalu amaterskih odrov v Mavhinjah in predvsem zahtevna priprava tridnevne manifestacije slovenske kulture v središču Trsta, pri kateri so sodelovala društva iz vse dežele. A o tem projektu, ki dobiva vedno večjo težo tako znotraj manjšine, kot tudi pri someščanih italijanske narodnosti in pri krajevnih oblasteh ter v Sloveniji bomo spregovorili malo kasneje.

Omenili smo le nekaj vidnejših prireditev, a vse leto si vsak teden, če ne celo vsak dan sledi v naših dvorinah vse polno nastopov, prireditev in srečanj. V nekaterih društvih kot so Tabor na Opčinah, Igo Gruden v Nabrežini, društvo Vodnik v Dolini ali društva na Proseku, v Barkovljah, v Šempolaju, na Vrhu, v Štandrežu, v Števerjanu, v Sovodnjah, v društvu Trinko v Čedadu in drugje skoraj ne mine dan, da bi ne bilo v njihovih prostorih vse živo in delavno. Večeri, pevski nastopi, predavanja, tečaji za zdravo življenje, tečaji tujih jezikov, delavnice za otroke, ljubiteljske gledališke skupine, plesne skupine, godbe, razstave in še veliko drugega predstavlja bogastvo naše prisotnosti in naše ustvarjalnosti.

Med našimi društvi je tudi veliko točno profiliranih skupin, kot so Krožek za kulturno športno in podporno udejstvovanje KRUT, društvo za umetnost KONS, Tržaški partizanski pevski zbor, Skupina 75, društvo Jadro v Ronkah, . Pomembna za slovensko prisotnost v Trstu so tudi Slovenska tržaška folklorna skupina Stu ledi, Slovenski klub in drugi. Upoštevati je treba, da so za Zvezo pomembni vsi, vsako društvo, vsaka aktivna skupina in vsak kraj, naj bo to v središču mesta ali v oddaljeni vasi. Glavno je, da se tam nekaj dogaja, da deluje skupina ljubiteljev kulture (tu mislim predvsem na slovensko tradicijo in na slovenski jezik), ki hočejo na svoj način, s svojo zavzetostjo in s svojim navdušenjem ustvariti nekaj svojega, nekaj novega, nekaj zanimivega.

Tu bi še posebej omenili, da se v zadnjem času opaža v marsikaterem

društvu ali pevski skupini večja želja mladih za sodelovanje pri raznih pobudah, prireditvah, društvenih večerih in pevskih nastopih. In to v vseh treh pokrajinah, kjer živi naša narodnostna skupnost. Tega smo še posebej veseli, saj se zavedamo, da bo naša kulturna ustvarjalnost živela in se razvijala, če bodo pri njej sodelovali mladi, s svojim navdušenjem, s svojo zavzetostjo in s svojimi novimi idejami. Prav zato smo še posebej veseli vseh mladih skupin v Benečiji, ki so s pesmijo, kulturnimi večeri in z nastopanjem v Beneškem gledališču poživili kulturno življenje v Čedadu, Špetru in po vaseh Nadiških dolin.

Lansko leto je potekala 70. obletnica ustanovitve naše Zveze. Ustanovljena je bila 7. oktobra 1945 kot Slovensko-hrvatska prosvetna zveza, ki se je nato preimenovala v Zvezo slovenskih prosvetnih društev in nato v Slovensko prosvetno zvezo. Od ustanovitve dalje je skrbela za utrjevanje, vrednotenje in razvijanje dejavnosti in povezovanje med vsemi včlanjenimi društvi in skupinami. Z novo članico, ki smo jo sprejeli na lanskem občnem zboru je zdaj v Zvezo včlanjenih 85 društev in skupin s skoraj 6.000 člani. Tej svoji okrogli obletnici nismo posvetili kakšne posebne proslave, a kot veste je v pripravi poseben zbornik o delovanju vseh naših društev. Zbornik bo najlepše prikazal razčlenjenost in bogato delovanje naših članic po vsem teritoriju, kjer živi naša narodnostna skupnost.